

Hva er en "god evaluering" sett
fra en "tilbyder"?

Åge Mariussen
Nordlandsforskning

Mitt ”tilbyderståsted”: anvendt samfunnsforskning

- Anvendte institutter som Nordlandsforskning har ingen barrierer mot å *kombinere forskning og evaluering*
- Vi er *hybrider* som både kan være ”eksperter/konsulenter” og forskere med store krav til vår egen metode samtidig
- I denne situasjonen er relasjonen mellom tilbyder (evaluator) og oppdragsgiver sentral
- Forståelsen av oppdragsgivers situasjon blir sentral for meg som ”tilbyder”
- Oppdragsgivere driver virkemidler som skal levere resultat, og som har stor fallhøyde: risiko og usikkerhet

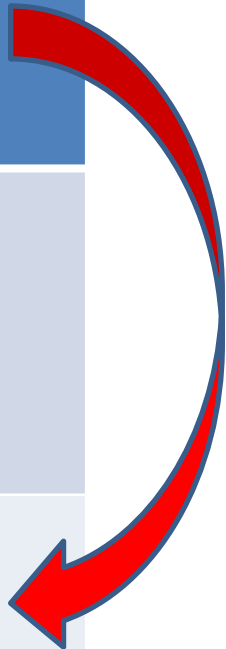
There are known knowns, and
known unknowns, and then..
there are unknown unknowns

DONALD RUMSFELD

Kjente kjente	Husseins konvensjonelle arme
Kjente ukjente Kalkulasjon av risiko Føre var prinsippet	Har Hussein masseødeleggelsesvåpen? Sannsynligvis Vil han bruke dem? Ja!
Ukjente ukjente Virkelig usikkerhet	Motsetningene fører til borgerkrig når Hussein fjernes

DONALD RUMSFELD

Kjente kjente	Husseins konvensjonelle arme Befolkningen vil organisere et demokratisk vestlig regime på egen hånd
Kjente ukjente Kalkulasjon av risiko Føre var prinsippet	Har Hussein masseødeleggelsesvåpen? Sannsynligvis Vil han bruke dem? Ja!
Ukjente ukjente Virkelig usikkerhet	Motsetningene fører til borgerkrig når Hussein fjernes

**Det ukjente ukjente er konstruert
av det kjente kjente**

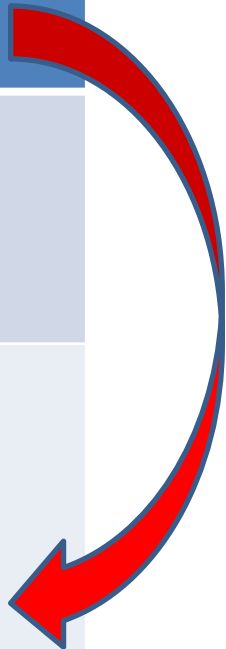
Det ukjente ukjente er farlig

	Evaluator		
Oppdrags-givere	Kjente kjente Evaluator vet	Kjente ukjente Evaluators spørsmål	Ukjente ukjente
Kjente kjente Oppdrags- giver vet	Felles kunnskap	Data som må samles inn i evalueringen ”Opplæring” av evaluator gjennom oppdraget	Lav score på kompetanse
Kjente ukjente Oppdrags- giver har spørsmål	Problemstillingene i oppdragsbeskrivelsen besvares av en evaluator med høy kompetanse og høy relevans	Forskningsbasert evaluering Dialog mellom evaluator og oppdragsgiver	
Ukjente ukjente Vi vet ikke at vi ikke vet	Evaluator får kanskje lav score på ”relevans”?		Hva er definert bort fra evalueringen?

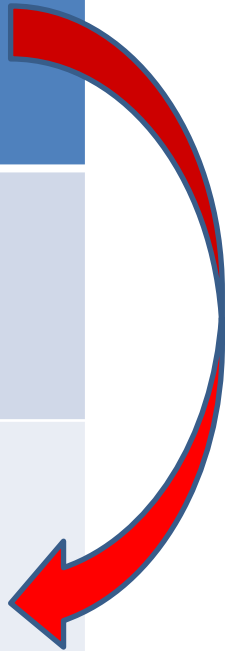
	Evaluatør		
Oppdrags- givere	Kjente kjente	Kjente ukjente	Ukjente ukjente
Kjente kjente Vi vet	Felles kunnskap	Data som må samles inn i evalueringen ”Opplæring” av evaluatør gjennom oppdraget	Lav score på kompetanse
Kjente ukjente Vi vet at vi ikke vet	Oppdragsgiver stiller detaljspørsmål, eksperten svarer	Forskningsbasert evaluering	
Ukjente ukjente Vi vet ikke at vi ikke vet	Er det noe oppdragsgiver må advares mot som hun ikke har sett?		Hva er de langsiktige og eksistensielle utfordringene for institusjonen?

	Evaluator		
Oppdrags- givere	Kjente kjente	Kjente ukjente	Ukjente ukjente
Kjente kjente Vi vet	Omfattende og god beskrivelse av institusjonen		
Kjente ukjente Vi vet at vi ikke vet	Mål og føringer Tjenesteportefølje	Oppnår Innovasjon Norge sine mål? Hva er de samfunnsøkonomiske effektene av INs virksomhet?	
Ukjente ukjente Vi vet ikke at vi ikke vet		Hvordan måle samfunnsøkonomiske effekter Hva er INs rolle i det norske innovasjonssystemet?	Er det egentlig rett å bruke penger på Innovasjon Norge?

Kjente kjente	Innovasjon Norge oppfyller forventninger og føringer fra en rekke sektorer og Finansdepartementet på en OK måte
Kjente ukjente	Har Innovasjon Norge positiv samfunnsøkonomisk effekt? Ja, sannsynligvis
Ukjente ukjente Virkelig usikkerhet	Vi har fortsatt ikke løst metodeproblemene.. Hvilken rolle spiller egentlig Innovasjon Norge i det norske innovasjonssystemet? Hva om skattebetalerne vil ha mer for pengene?

Kjente kjente	Innovasjon Norge oppfyller forventninger og føringer fra en rekke sektorer og Finansdepartementet på en OK måte Vi skal ikke ta opp arbeidsdelingen mellom sektorer
Kjente ukjente	Har Innovasjon Norge positiv samfunnsøkonomisk effekt? Ja, sannsynligvis
Ukjente ukjente Virkelig usikkerhet	Vi har fortsatt ikke løst metodeproblemene.. Hvilken rolle spiller egentlig Innovasjon Norge i det norske innovasjonssystemet? Hva om skattebetalerne vil ha mer for pengene?

Hva er en god evaluering?

- En god oppdragsgiver er opptatt av dokumenterbare effekter som viser hvorvidt langsiktige mål faktisk blir nådd
- Beskrivelsen av oppdraget stiller åpne og langsiktige spørsmål og er utfordrende mht metodeproblemene på feltet

Hvordan kan vi få bedre evalueringer?

- Dersom politikerne stiller større krav til dokumentasjon av virkemidlenes langsiktige og empirisk påvisbare effekter
- Dersom ledere for institusjoner og virkemidler som skal evalueres kan tenke langsiktig overlevelse og ikke kortsiktig selvbekreftelse

**EN GOD EVALUERING ER EN
FORSKNINGSBASERT EVALUERING**